

Metodyka prowadzenia obserwacji występowania paciornicy gruszowianki (*Contarinia pyrivora* Ril.)

Paciornica gruszowianka (*Contarinia pyrivora* Ril.) to muchówka (Diptera) z rodziny pryszcarkowatych (Cecidomyiidae).

Występowanie i rośliny żywicielskie

Paciornica gruszowianka występuje w Europie, USA, Kanadzie, Australii, Japonii i w Chinach (Viollier i Fauvel 1984). W Polsce można ją spotkać na terenie całego kraju (Jaworska i in. 2003). Paciornica gruszowianka jest szkodnikiem gruszy (Alford 2007).

Opis szkodnika

Jest to mała muchówka, długości około 3 mm, z długimi czułkami i nogami. Swym wyglądem przypomina komara. Jaja są białe, wydłużone, widoczne pod lupą. Larwy walcowate, beznogie, kremowożółte. Zimują larwy w glebie. Wylot osobników dorosłych następuje wczesną wiosną, przed kwitnieniem grusz. Po kilku dniach od wylotu samice składają jaja do wnętrza pąków kwiatowych. Wylęgające się z jaj larwy żerują wewnątrz zawiązków przez okres około miesiąca. W jednym zawiązku może żerować od kilku do kilkudziesięciu larw paciornicy. Wychodzenie i opadanie larw z uszkodzonych zawiązków na glebę odbywa się najczęściej do połowy czerwca. Larwy zagrzebują się w glebie, gdzie pozostają do wiosny następnego roku (Borecki i in. 1983; Grusze 2010).

Objawy żerowania i szkodliwość

Na skutek żerowania larw paciornicy gruszowianki zawiązki owoców początkowo szybciej rosną i przybierają kształt „jabłkowaty”. Wkrótce jednak przestają rosnąć, twardnieją, czernieją i opadają. W przypadku liczego występowania szkodnika obserwuje się opadanie nawet zdrowych zawiązków na skutek ich ogładzania przez silniej rozwijające się zawiązki uszkodzone. Najsilniej są uszkodzane odmiany grusz późno kwitnące, np. Faworytka, Generał Leclerc, Triumf Packhama. Paciornica gruszowianka może powodować znaczne straty w plonie.

Metoda prowadzenia obserwacji

Paciornica gruszowianka niszcząc zawiązki owocowe, powoduje straty w plonie. Po zauważeniu uszkodzeń w danym roku jest już za późno na zwalczanie szkodnika. Dlatego konieczne jest coroczne przeglądanie zawiązków, by uniknąć ewentualnych strat w roku następnym. Lustracje wykonuje się w sadzie gruszowym pod koniec maja lub na początku czerwca. Należy przeglądać 10 zawiązków z 20 losowo wybranych drzew każdej odmiany (razem 200 zawiązków). **Próg zagrożenia stanowi 20 uszkodzonych zawiązków.** Zwalczanie należy wykonać wczesną wiosną następnego roku, w okresie lotu muchówek. Najodpowiedniejszym terminem zwalczania paciornicy gruszowianki jest faza zielonego pąka kwiatowego odmian grusz średnio wcześnie kwitnących (np. Lukasówka). Przy liczonym występowaniu szkodnika konieczne jest wykonanie dwóch zabiegów w odstępie 5-7 dni, preparatami dozwolonymi do ochrony gruszy (Metodyka Integrowanej Ochrony Gruszy dla Doradców 2013).

Fot. 1. Paciornica gruszowianka – owad dorosły
(fot. K. Jaworska)

Fot. 2. Uszkodzone zawiązki gruszy na skutek
żerowania larw paciornicy gruszowianki
(fot. K. Jaworska)

Fot. 3. Uszkodzony zawiązek gruszy ze
znajdującymi się w środku larwami
paciornicy gruszowianki (fot. K. Jaworska)

Literatura

- Alford D.V. 2007. Pests of Fruit Crops. A colour handbook. Manson Publishing Ltd., London, UK, 461 pp.
- Borecki Z., Łęski R., Niemczyk E., Szczygieł A., Zawadzka B. 1983. Szkodniki i choroby roślin sadowniczych. PWRiL, Warszawa; 467 ss.
- Grusze. 2010. Wyd. Hortpress, Warszawa, ISBN 978-83-61547-32-3; 144 ss.
- Jaworska K., Maciesiak A., Olszak R.W., Wojtas-Kozieł B. 2003. Paciornica gruszowianka (*Contarinia pirivora* Ril.), dynamika lotu i strategia zwalczania. Prog. Plant Protection/Post. Ochr. Roślin 43(2): 700-703.
- Metodyka Integrowanej Ochrony Gruszy dla Doradców, 2013. Opracowanie zbiorowe pod redakcją prof. dr hab. P. Sobiczewskiego, s. 36-55.
- <http://www.minrol.gov.pl/Informacje-branzowe/Produkcja-roslinna/Ochrona-roslin/Integrowana-ochrona-roslin/Metodyki-integrowanej-ochrony-roslin>
- Viollier B., Fauvel G. 1984. Comparaison de la faune vivant sur 2 espèces de poiriers, *Pirus amygdaliformis* Vill. et *P. communis* L., en garrigue et dans un verger abandonné de la région de Montpellier. Agronomie 1(4): 11-18.